

APIN – Archipelago possibilities in numbers

PBI Research Institute

April 2020

Anders Jungar
Mikaela Funck
Axel Sointu

INNEHÅLL

Sammanfattning och förslag	3
Bakgrund.....	5
Mål och omfång.....	5
Metod	7
En överblick	9
Inkvartering.....	9
Besökare.....	10
Besöksnäringens ekonomiska värde	12
Åland.....	15
Antalet besökare.....	15
Övernattningar.....	17
Besöksnäringens ekonomiska värde	18
Sysselsättningseffekt.....	21
Egentliga Finland	23
Existerande utredningar	23
Antalet besökare och konsumtion	24
Nyland.....	26
Antalet besökare och konsumtion	26
Kymmenedalen	28
Antalet besökare och konsumtion	28
Källor.....	31

SAMMANFATTNING OCH FÖRSLAG

Denna rapport bygger på en regional indelning med fyra landskap för att kartlägga existerande statistik och utredningar för besöksnäringen i skärgården utanför fast vägförbindelse. Utredningen har utförts under våren 2020 och den visar att det endast i landskapet Ålands fall kan anses existera pålitliga, relevanta och heltäckande uppgifter för besökare och deras inverkan på den lokala ekonomin. Utöver detta sker datainsamling och analyser på ett regelbundet och vetenskapligt robust sätt. Med hänsyn till besöksnäringens centrala betydelse för den åländska ekonomin kan det anses finnas starka incentiv för att upprätthålla en noggrann statistikbaserad uppfattning för en av de viktigaste näringsgrenarna på Åland. För år 2018 uppskattas turismen ha ett värde på 220 miljoner €.

Statistik och utredningar för de tre resterande landskapen (Egentliga Finland, Nyland, Kymmenedalen) samt kommunerna i respektive område utgör en rätt så stark motsats. Statistikcentralens och Visit Finlands uppgifter tillåter inte för en geografiskt mer begränsad granskning och tillgängliga uppgifter har i sig klara brister. Detta medför att åtgärder för att formulera en uppfattning kring centrala parametrar för skärgårdens besöksnäring faller på andra aktörers ansvar.

Kort sagt kan man konstatera att ingen aktör tillämpar ett mer heltäckande och systematiskt sätt som tillåter detaljerad förståelse kring skärgårdens besöksnäring, varken på landskaps- eller kommunnivå. Delvis utgör Forststyrelsen ett undantag i form av sina besöksundersökningar för nationalparker.

Resursbegränsningar utgör ett grundläggande problem med tanke på insamling av statistik och uppgifter på kommunnivå. För att få exaktare siffror visavi besökare, övernattare eller verksamhetens omsättning för ett enskilt ställe krävs manuellt arbete med direkt kontakt till företagen och serviceställena. I vissa kommuners fall är deras skärgård rätt så stor med omfattande verksamhet överlag.

I de fall som kommunerna engagerar sig i någon form av insamling av statistik eller uppgifter kan förfarandet karaktäriseras som rätt så sporadiskt med insamling begränsad till enstaka ställen eller företagare. I vissa fall verkar även kommunernas förfrågningar nonchaleras av företagen.

Den centrala frågan är givetvis hur en mer heltäckande statistikbaserad uppfattning angående skärgårdens besöksnäring kunde uppnås. Detta borde vidare anknytas till aktörer som har intresse för denna information. Tillvägagångssättet för att närmare greppa besöksnäringens värde kan mycket långt anses vara en resursfråga.

I ett idealfall kunde man tänka sig att besöksnäringen kunde kartläggas på ett motsvarande sätt som på Åland, det vill säga genom en utgifts- och inkomstanalys. Med tanke på en potentiell utrednings omfattning kan detta anses resurskrävande. Vidare skulle detta utgöra en engångsbild och -uppfattning angående besöksnäringen och skulle

precis som i Ålands fall kräva att likadana studier utfördes i jämna intervaller för att kunna följa upp på hur besöksnäringen utvecklas. Detta ökar vidare på framtida resurskrav. PBI har kontaktat ÅSUB för uppskattningar angående resurskrav för att upprätthålla statistiken för besöksnäringen på Åland, och inväntar ännu svar då denna rapport slutförts.

Rekommendationer

En mer realistiskt och långvarigare lösning vore att koordinera aktiviteter mellan de centrala aktörer som torde ha intresse av en närmare uppfattning om besöksnäringen. Konkret skulle detta framförallt gälla kommunerna inom NSS verksamhetsområde och bland annat följande åtgärder kunde införas för ett mera koordinerat framtida förfarande:

- Etablera en detaljerad uppfattning angående ÅSUB:s insamling av statistik med fokus på möjligheten att tillämpa motsvarande metoder och system för valda områden i övriga skärgården
- Fokus på att datainsamling framförallt sker för skärgårdskommuner som täcker stora delar av NSS område/stor del av besöksnäringen, exempelvis Pargas
- Samarbete med Forststyrelsen
 - o Insamling av statistik som så långt som möjligt är jämförbar och som kompletterar varandra (Forststyrelsen producerar uppskattningar för antalet besökare i nationalparker på årsbasis)
 - o Forststyrelsens framtida planer och intervaller för närmare besöksundersökningar
- Utveckla och fastslå ett enhetligt förfarande/metod för datainsamling för valda kommuner
 - o Fastställa besöksgrupper
 - speciellt landturismen (exempelvis Nagu, Korpo, Houtskär) utgör ett centralt mörkertal
 - o Fastställa nyckeltal, exempelvis transporter, båtnätter, totala antalet besökare, inkvartering
 - o Fastställa områden/omfång
 - o Fastställa regelbundenhet / intervaller
- Kartlägga alternativa relevanta lösningar som tillåter automatiserad / halvautomatiserad insamling av data för att uppnå möjligast kostnadseffektiva lösningar på längre sikt
- Slutsatserna från denna rapport borde presenteras för centrala aktörer som har ett intresse för att utveckla besöksnäringen i de berörda områdena, exempelvis VisitFinland, Egentliga Finlands förbund (för Åbolands skärgårds del), lokala företagare, kommunala beslutsfattare, Forststyrelsen samt andra centrala aktörer i NSS nätverk.

BAKGRUND

Nordiska skärgårdssamarbetet (NSS) är en av de allra viktigaste kommunikationskanalerna och inspiratörerna i skärgårdarna i Östersjön. NSS har en viktig roll för att initiera förändring i samhället och framförallt i skärgården. Arbetet består av att hålla ihop nätverk, ordna seminarier och driva projekt i syfte att skapa och förmedla ny kunskap för att få en levande skärgård. NSS arbetar under mottot: "Mer liv i skärgården året runt!"

Besöksnäringens betydelse sammanställs enligt statistikuppgifter som delvis präglas av mörkertal. För att förstå besöksnäringens betydelse idag krävs en sammanställning av befintliga uppgifter samt metodiken för nuvarande datainsamling.

Med tanke på NSS verksamhet och motto, är det centralt att skapa en uppfattning om turismens värde och potential inte minst med tanke på att locka investeringar till området.

MÅL OCH OMFÅNG

Utredningens mål är att formulera en uppfattning angående besöksnäringens direkta och indirekta ekonomiska effekter.

Geografiskt är undersökningen begränsad till skärgården utanför fast vägförbindelse för landskapen Åland, Egentliga Finland, Nyland och Kymmenedalen. Åland har betraktats som en helhet, utan att man särskiljer mellan huvudön och Ålands skärgård. För de övriga landskapen placeras fokus på skärgårdskommunerna, närmare sagt deras områden utanför fast vägförbindelse. Figur 1 presenterar en karta över det geografiska området och tabell 1 listar kommunerna som denna undersökning berör.

Inom ramen för denna utredning har man inventerat gjorda utredningar och existerande statistikuppgifter, för att kunna framföra följande:

- En presentation av befintliga data
- En relevant förteckning av information som saknas

Utredningen har lagt klar tyngdpunkt på att kartlägga befintlig statistik och utredningar, framför allt då detta utgör ett måste med tanke på ambitionerna att formulera en uppfattning angående besöksnäringens ekonomiska effekter. Utöver detta presenteras skärgårdsturismens hälso- och välmåendeeffekter kort i samband med kapitlet om Egentliga Finland.

Figur 1. NSS – verksamhetsområde i Finland

Tabell 1. Undersökningens geografiska omfång (landskap och kommuner)

Landskap	Kommuner
Kymmenedalen	Vederlax
	Fredrikshamn
	Kotka
	Pyttis
Nyland	Lovisa
	Borgå
	Sibbo
	Helsingfors
	Esbo
	Kyrkslätt
	Sjundeå**
	Ingå
	Raseborg
	Hangö
Egentliga Finland	Salo**
	Kimitoön
	Sagu*
	Pargas
	St.Karins*
	Åbo
	Masku*
	Nådendal
	Vehmaa*
	Tövsala
	Gustavs
	Nystad
	Åland

METOD

Undersökningen baserar sig på en desktopundersökning för att kartlägga existerande utredningar och statistikuppgifter. Vidare har flera aktörer kontaktats antingen per telefon eller via e-post. Kontaktade inkluderar bland annat representanter inom turism från nästan samtliga kommuner i landskapen Egentliga Finland, Nyland och Kymmenedalen. Asterismärkta (*) kommuner har inte kontaktats, då skärgårdsturismen för deras del antas vara begränsad. Kommuner med dubbelasterisk (**) har man inte fått kontakt med.

Centrala ändamålet har varit att etablera en uppfattning om befintlig statistik eller utredningar på kommunal-/regionalnivå samt överlag angående existerande statistik eller utredningar som är av relevans för denna utredning. Samtidigt har detta klart stött skapandet av en uppfattning om information som saknas, det vill säga identifiering av mörkertal.

Kontakten med kommunala turismansvariga har delvis lett till vidarekontakt med andra instanser. Utöver detta har exempelvis även Forststyrelsen, Visit Finland och Suomen Vierassatamat Oy kontaktats för uppgifter gällande besöksnäringen i skärgården.

Rapporten tillämpar en regional indelning på basen av landskap. Statistik och utredningar för besöksnäringen på Åland presenteras först. Detta följs av redogörelse för Egentliga Finland, Nyland och Kymmenedalen.

Inledningsvis presenteras en överblick som delvis summerar existerande statistikuppgifter och utredningar för turismen i skärgården.

EN ÖVERBLICK

Statistikcentralen ansvarar för den klara majoriteten av Finlands officiella statistik. Visit Finlands Rudolf tjänst¹ bygger på statistik från Statistikcentralen och innehåller uppgifter angående bland annat inkvartering och turismräkenskaper.

Statistiken finns tillgänglig på landskaps, kommun- eller områdesnivå, där den senast nämnda indelningen sammanslår uppgifter för två eller flera kommuner. Inkvartering utgör en central källa för att kunna uppskatta antalet besökare för ett visst område.

Inkvartering

Statistiken för inkvartering presenteras i tabell 2 och den baserar sig på uppgifter om verksamheten vid registrerade inkvarteringsanläggningar (hotell, motell, resandehem, vandrarhem, semesterbyar och campingområden) med minst 20 bäddplatser eller eluttag.²

Visit Finland har även statistik på uthyrning av enstaka stugor via tjänster som exempelvis Lomarengas. Denna statistik är dock begränsad till fastlandet.³

Statistik för övernattnings som beaktar resans ändamål, dvs. ifall det är frågan om arbetsresa eller fritidsresa, är endast tillgänglig på landskapsnivå.⁴

Tabell 2. Inkvartering, Visit Finland

Landskap	Kommun(er)	2017	2018	2019
	Esbo	435 779	466 528	462 063
	Helsingfors	4 175 012	4 167 982	4 489 733
Nyland (icke huvudstadsregionen)		745 132	796 102	823 172
	Raseborg	72 218	70 479	73 890
	Hangö	54 558	54 685	54 255
	Borgå	131 180	136 292	142 092
Egentliga Finland		1 276 217	1 220 911	1 313 247
	Salo	69 110	68 472	76 890
	Åbo	811 076	790 258	849 848
	Kimitoön, Pargas	91 465	83 885	90 539
	Gustavs, Letala, Pyhäranta, Tövsala, Nystad, Vehmaa	66 687	63 178	64 569
Kymmenedalen		300 610	283 266	304 063
	Kotka	123 090	116 387	116 107
Åland		403 949	393 099	396 060
	Mariehamn	200 715	197 954	199 936

¹ Visit Finland

² Statistikcentralen

³ Visit Finland

⁴ Visit Finland

Bristerna i inkvarteringsstatistiken (tabell 2) är omfattande med tanke på ändamålet att greppa antalet övernattningsplatser i skärgården och områden utanför fast vägförbindelse. Överlag tar den inte i beaktande mindre inkvartering (<20) som definitivt kan antas hålla en andel av erbjudna övernattningsalternativ i skärgården.

Kimitoön utgör ett bra exempel för att konkretisera problematiken kring inkvarteringsstatistik. Enlig Turismchef Benjamin Donner beaktar Statistikcentralen 7 företag som totalt erbjuder 341 bäddplatser i sin statistik för Kimitoön. På basen av egna utredningar har Donner kunnat identifiera nästan 1 150 bäddplatser på Kimitoön. Med andra ord beaktar officiella statistiken endast kring 30% av det totala utbudet. Vad den faktiska övernattningskapaciteten för övriga skärgården är finns det inte kännedom om.

Tutkimus- ja Analysointikeskus TAK Oy är specialiserad på undersökningar inom besöksnäring och de kommer i framtiden att inkludera Airbnb övernattningsplatser i statistiken för inkvarteringar som finns tillgänglig via deras visitory-tjänst.⁵ Överlag baserar sig tjänstens statistik på uppgifter från Statistikcentralen och kommer således att innehålla brister, oavsett om Airbnb övernattningsplatser även inkluderas.

Besökare

Det bör poängteras att inkvarteringsstatistiken inte erbjuder en helhetsbild angående antalet besökare, då alla dagsbesökare fattas. Ett flertal turister kan även antas besöka skärgården med egen båt, vilket ytterligare utgör en viktig grupp som borde beaktas för att kunna formulera en uppfattning om totala antalet besökare.

Enligt Suomen Vierassatamat Oy, som upprätthåller en heltäckande förteckning över alla officiella gästhamnar i Finland, existerar det inte någon samlad statistik för båtnätter eller antalet besökare per gästhamn.⁶

Det finns sammanlagt tre nationalparker inom NSS verksamhetsområde, dessa är listade i tabell 3 tillsammans med antalet besökare för år 2019. Forststyrelsens uppskattningar för antalet besökare i nationalparker baserar sig på data från sensorer på diverse öar som räknar antalet personer som besöker ett visst ställe samt i vissa fall uppgifter eller uppskattningar från företagare som driver verksamhet på öar inom en viss nationalpark. Besöksantalet i tabellen nedan tar inte ställning till hur besökaren anlänt till området, det kan dock antas att klara majoriteten besökt nationalparkerna med egen båt eller förbindelsebåt.

⁵ Jari-Matti Laasonen, TAK Oy

⁶ Timo Jokinen, Suomen Vierassatamat Oy

Tabell 3. Antalet besökare i nationalparker, år 2019⁷

Nationalpark	Besökare
Skärgårdshavets nationalpark	72 600
Ekenäs skärgårds nationalpark	51 800
Östra Finska vikens nationalpark	17 400

Skärgårdens förbindelsetrafik inbegriper tio förbindelsefartygsrutter på Skärgårdshavet och två på Finska Viken samt understöd av privata transporter i Sibbo, Raseborg, Lovisa och Ingå skärgårdar och på Skärgårdens ringvägar.⁸ Tabell 4 presenterar Skärgårdens förbindelsetrafiks rutter.

Tabell 4. Skärgårdens förbindelsetrafiks rutter⁹

Landskap	Rutt
Egentliga Finland	Hitisruten
	Houtskärsruten och Iniö tilläggsrutt
	Korporutten
	Nagu södra och tvärgående ruten
	Nagu norra rutt
	Pargasruten
	Lilla ringvägen (Nagu-Själö-Hanka)
	Rimitorutten
	Skärgårdens ringväg (Houtskär-Iniö)
	Utörutten
	Velkuarutten
Nyland	Ingå skärgård
	Borgårutten
	Raseborg skärgård
	Sibbo skärgård
Kymmenedalen	Kotka-Pyttis rutt

Ruttspecifik statistik finns fram till år 2017. Ifall man jämför antalet passagerare på landskapsnivå har förbindelsetrafiken i Kymmenedalen ungefär 15% och Nyland 10% av totala mängden passagerare (~215 000, år 2017). Resten av passagerarna är för transporter i Egentliga Finland.¹⁰ År 2019 var totala mängden passagerare knappt 235 000.

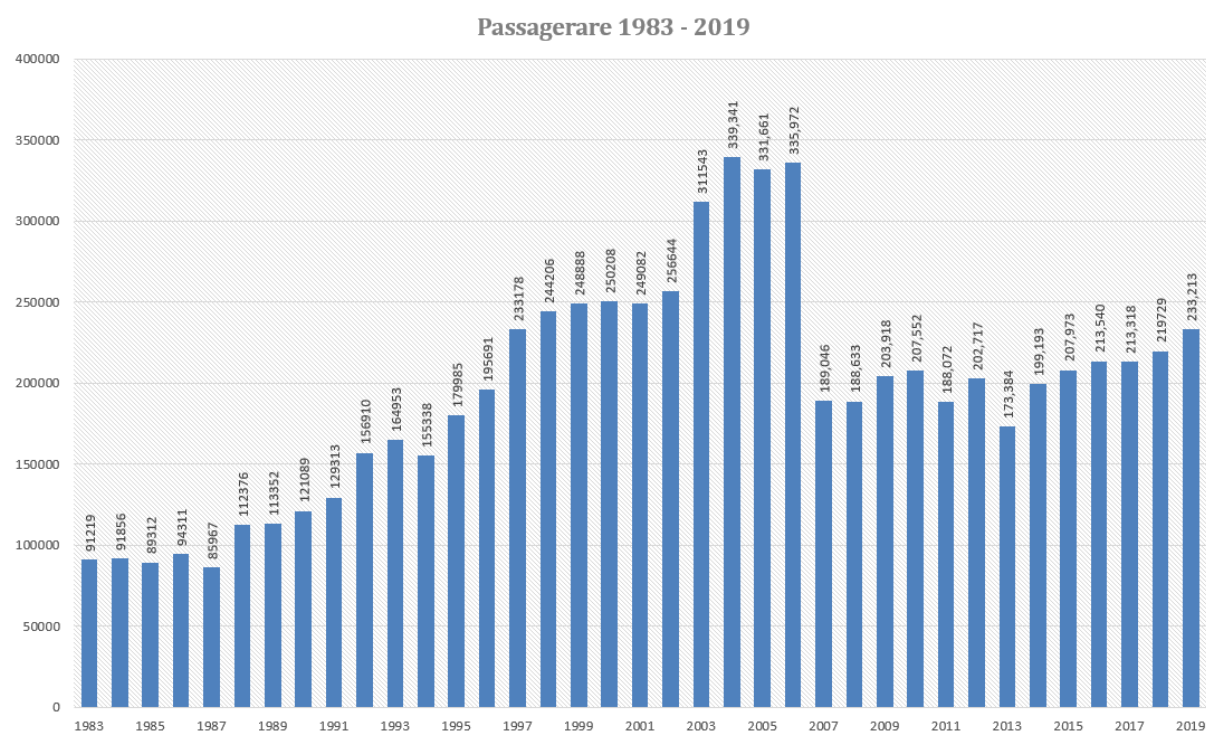
⁷ Forststyrelsen

⁸ NTM centralen

⁹ Ibid.

¹⁰ Ibid.

Figur 2. Skärgårdens förbindelsetrafik, antalet passagerare totalt¹¹

Färjorna Aura och Aurora har trafikerat som landsvägsfärjor från år 2007 vilket förklarar den klart mindre totala mängden passagerare för skärgårdens förbindelsetrafik år 2007 och framöver. NTM centralen har kontaktats för uppgifter angående ö-specifika besöksantal, uppgifter har dock inte gjorts tillgängliga.

Besöksnäringens ekonomiska värde

Statistikcentralens data på turismräkenskaper och turismens sysselsättande verkan publiceras på Visit Finlands internetsidor.¹² De färskaste uppgifter som finns tillgängliga i databasen gäller året 2015, både för turismräkenskaper och turismens sysselsättande verkan. Utöver detta är statistiken tillgänglig endast på landskapsnivå.¹³

Statistik över uppgifter som företags omsättning och personalens årsverken kommer till Statistikcentralen via Skattestyrelsen och PRS (patent- och registerstyrelsen) och baserar sig på bransch kod som företag uppgett för sin verksamhet. På landsorten är denna bransch kod ofta missvisande emedan många turismföretagare ursprungligen är bland annat fiskare, jordbrukare eller byggarbetare för att senare ha breddat sin verksamhet

¹¹ NTM centralen

¹² Statistikcentralen

¹³ Visit Finland

och syssla för att också erbjuda inkvartering. Branschkoderna ändras sällan vilket leder till att många företag således har branschposter som inte har något med turismen att göra.¹⁴

Denna överblick angående tillgänglig officiell statistik från Statistikcentralen eller andra vedertagna källor visar att det existerar klara brister med tanke på ändamålet att greppa besöksnäringens betydelse i skärgården. I samband med förfrågan till kommuners turismansvariga och andra instanser har det framkommit att endast Åland tillämpar ett systematiskt tillvägagångssätt för att upprätthålla en heltäckande statistikbaserad uppfattning om besöksnäringens betydelse. Bristerna kan anses omfattande i tillgänglig statistik och relevanta utredningar för de övriga landskapen som denna utredning berör. Tabell 5 sammanställer tillgängligheten till statistik för vissa centrala indikatorer inom besöksnäring, för samtliga kommuner.

¹⁴ Benjamin Donner, Kimito

Mörkertal

Existerande

Tabell 5. Tillgänglighet till statistik för centrala indikatorer inom besöksnäringen i granskningsområdet

Landskap	Kommuner	Gäsnätter		Besökare		Besöksnäringens värde	
		Inkvartering	Båtnätter	Förbindelsebåt / Färja	Privatbåt	Direkt / indirekt €	Årsverken
Kymmenedalen	Vederlax	-	-	-	-	-	-
	Fredrikshamn	-	-	-	-	-	-
	Kotka	-	-	-	-	-	-
	Pyttis	-	-	-	-	-	-
Nyland	Lovisa	-	-	-	-	-	-
	Borgå	-	-	-	-	-	-
	Sibbo	-	-	-	-	-	-
	Helsingfors	-	-	-	-	-	-
	Esbo	-	-	-	-	-	-
	Kyrkslätt	-	-	-	-	-	-
	Sjundeå	-	-	-	-	-	-
	Ingå	-	-	-	-	-	-
	Raseborg	-	-	-	-	-	-
	Hangö	-	-	-	-	-	-
Egentliga Finland	Salo	-	-	-	-	-	-
	Kimitoön	-	-	-	-	-	-
	Sagu	-	-	-	-	-	-
	Pargas	-	-	-	-	-	-
	Åbo	-	-	-	-	-	-
	Nådendal	-	-	-	-	-	-
	Tövsala	-	-	-	-	-	-
	Gustavs	-	-	-	-	-	-
Nystad	-	-	-	-	-	-	
Åland		v	v	v	v	v	v

ÅLAND

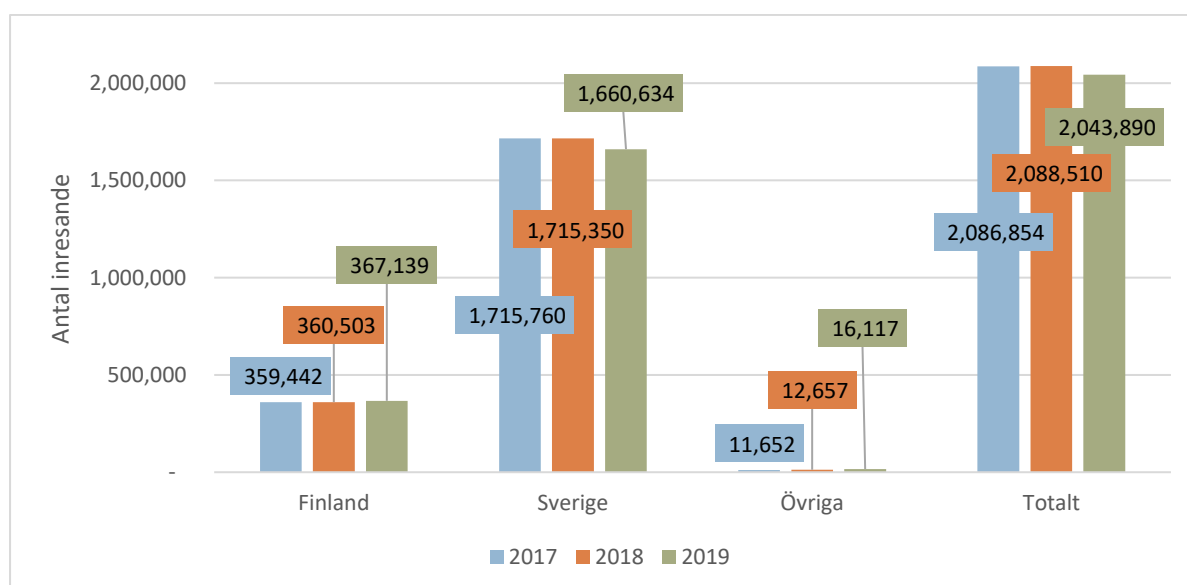
Ålands statistik- och utredningsbyrås (ÅSUB) är Ålands officiella statistikmyndighet och bedriver forsknings- och utredningsverksamhet. ÅSUB:s turiststatistik inbegriper bland annat uppgifter om inresande till Åland och inkvarteringar. Vidare publicerar ÅSUB en rapport som tar ställning till turismens samhällsekonomiska betydelse.

Antalet besökare

Statistiken över inresande till Åland omfattar passagerarfärjor, kryssningsfartyg, landskapets skärgårdsfärjor, reguljärflyg och icke-reguljär flygtrafik. Statistiken samlas in från rederier, Ålandstrafiken och Luftfartsverket. I statistiken ingår inte resenärer som anländer med egen båt.¹⁵

Inresande kan klassificeras i fyra grupper; 1) personer bosatta på Åland som återvänder hem efter att ha varit bortresta, 2) kryssningsresenärer som övernattar ombord på kryssningsfartyg, 3) dagsresenärer som lämnar Åland samma dag som de anlönt och 4) turister som övernattar på land. Dock tillåter statistiken inte en fördelning enligt dessa kategorier, endast resenärer med kryssningsfartyg och övriga resenärer redovisas skilt. Figur 3 visar antalet inresande från Finland, Sverige, samt övriga för åren 2017–2019. Figuren åskådliggör även den totala mängden inresande.¹⁶

Figur 3. Inresande till Åland på basen av resans startställe, 2017–2019¹⁷

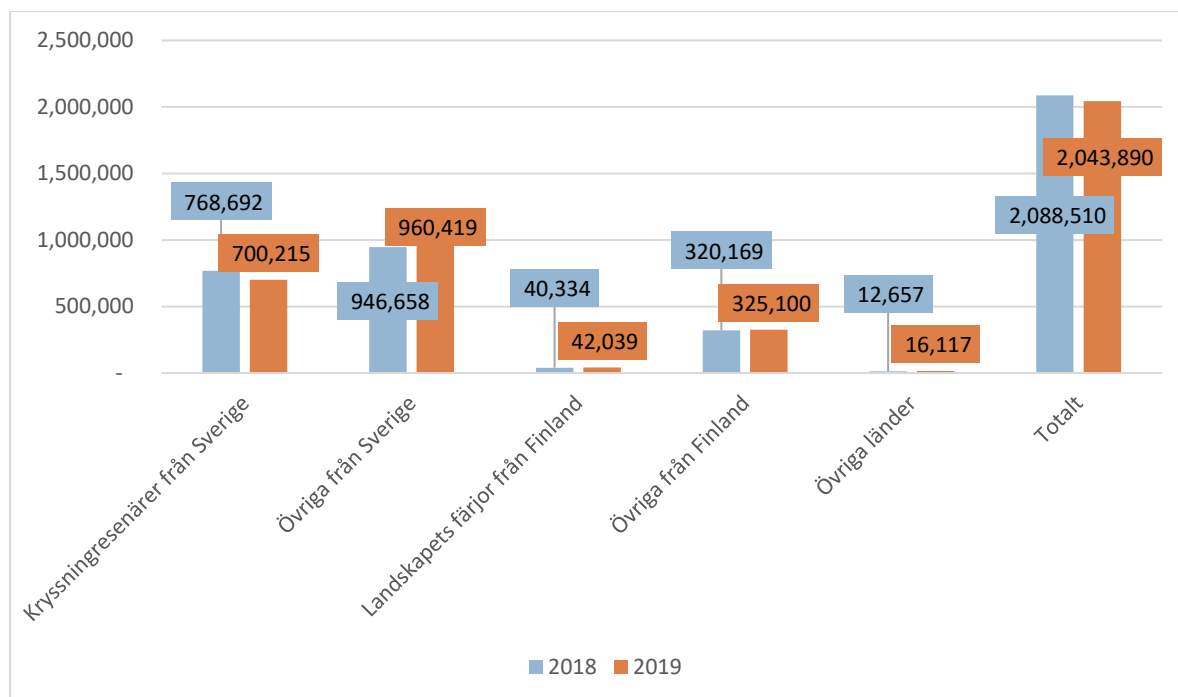
Figur 4 presenterar antalet kryssningsresenärer och övriga resenärer från Sverige, resenärer med landskapets färjor och övriga resenärer från Finland samt resenärer från övriga länder.

¹⁵ ÅSUB

¹⁶ ÅSUB

¹⁷ ÅSUB

Figur 4. Inresande till Åland i detalj, 2018–2019¹⁸

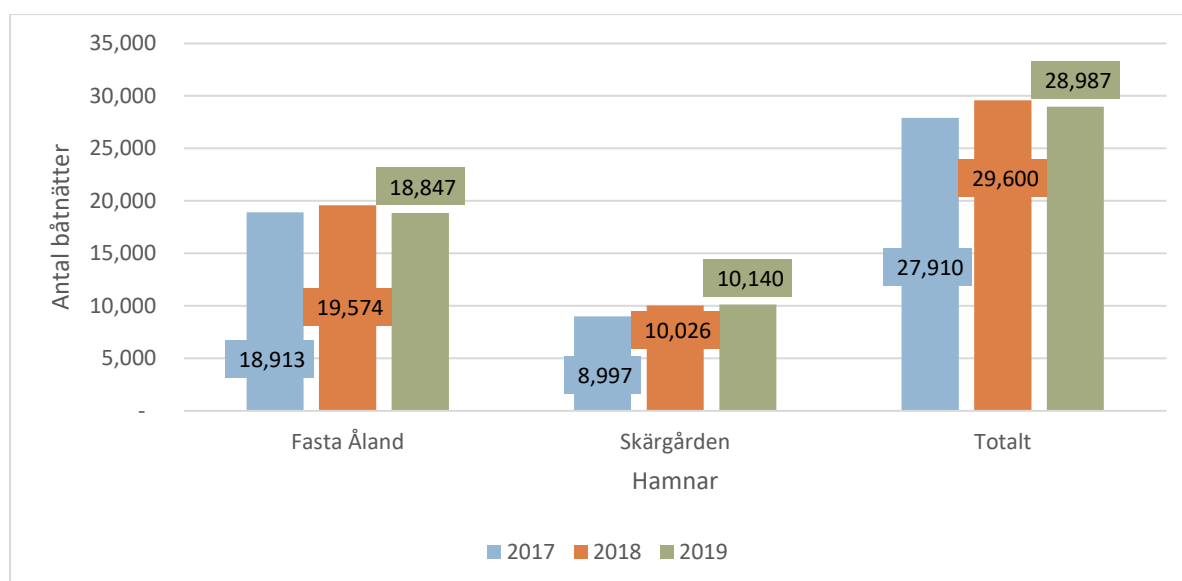

Statistiken ovan innehåller alltså inte resenärer som anländer med egen båt. Statistiken över gästhamnarna på Åland omfattar 20 gäst- och besökshamnar, både på fasta Åland och i skärgården. Hamnbesöken räknas i båtnätter (Figur 5) då avgifterna betalas per båt och natt. Som exempel, om fem båtar stannar två nätter redovisas det som tio båtnätter. Antalet personer per gästande båt uppskattades vara drygt tre personer år 2019 och antalet övernattnings i småbåtshamnar (med betalning) kan således uppskattas till drygt 91 800.¹⁹

¹⁸ ÅSUB

¹⁹ ÅSUB

Figur 5. Antalet båtnätter i gästhamnarna på Åland, 2017–2019²⁰

Övernattningar

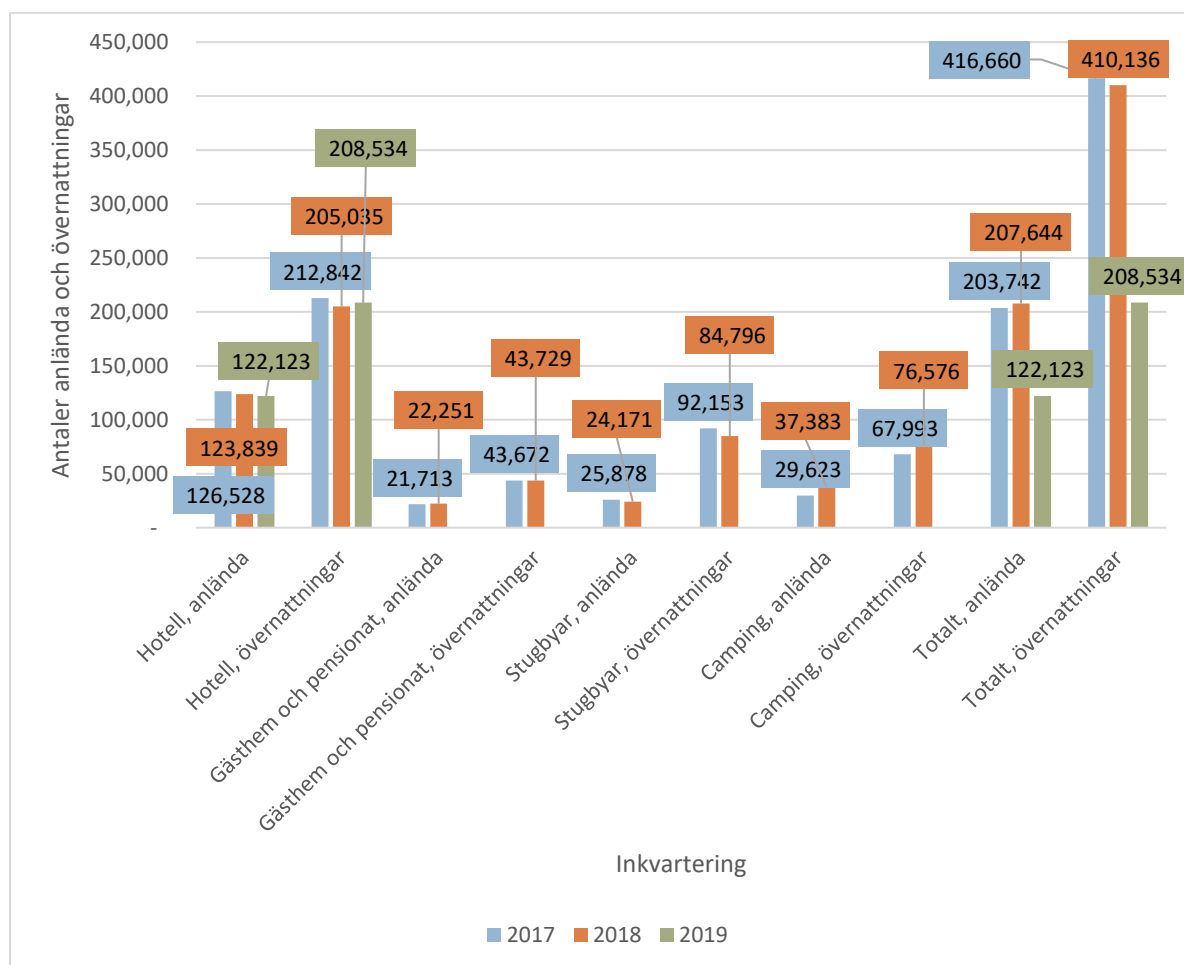
ÅSUB sammanställer inkvarteringsstatistik för fyra olika kategorier; 1) hotell, 2) gästhem och pensionat, 3) stugbyar, och 4) campingplatser. För stugbyar samt gästhem och pensionat begärs uppgifter från endast de anläggningar som har minst fem rum eller stugor.²¹

För år 2019 finns tillsvidare endast statistik tillgängligt för anlända gäster och övernattningar på hotell vilket innebär är uppgifterna för totala antalet anlända och övernattningar i figuren nedan är bristfälliga för år 2019.

²⁰ ÅSUB

²¹ ÅSUB

Figur 6. Antal anlända gäster och antal övernattningar för olika typer av inkvartering, 2017–2019.²²

Besöksnäringens ekonomiska värde

ÅSUB utför studier på turismens samhällsekonomiska betydelse för Åland med ca. 5 års mellanrum. Första studien gjordes i mitten av 1990-talet och den senaste publicerades år 2019, baserat på uppgifter från året innan. Syftet med undersökningarna är att kartlägga olika besöksgruppers betydelse för den åländska ekonomin på basen av deras konsumtion på Åland samt under resa till och från Åland.

Studien består av tre delundersökningar, 1) utgiftsmetoden, 2) inkomstmetoden och 3) enkät till de åländska hushållen. Tillvägagångssättet baserar sig på den s.k. nordiska modellen för uppskattning av turismens inkomst- och sysselsättningseffekter.

Turismen utgör inte en egen bransch i den internationella näringsgrensindelningen och ingår istället i flera andra branscher. Detta leder till kravet för särskilda metoder för att

²² ÅSUB

kunna uppskatta och beräkna turismens andel. Turismens förädlingsvärde avgörs på basen av summan av varor och tjänster som turister konsumerar i ett land eller en region.

Resultaten av ÅSUB:s undersökning bygger i huvudsak på utgifts- och inkomstmetoden. I utgiftsmetoden frågas turister om deras penninganvändning under sin vistelse i resmålet och undersökningen ger således en uppskattning på hur mycket turisterna spenderar på olika utgiftsposter per dygn. Utifrån den genomsnittliga dygnskonsumtionen per utgiftspost samt genom att beakta statistik över antalet turister som besökt och övernattat på Åland beräknas den totala direkta turistinkomsten.

Inkomstmetoden uppskattar turismens ekonomiska betydelse ur företagens perspektiv. I undersökningen uppger företagen hur stor andel av deras omsättning som utgörs av försäljning direkt till turister och således bildas ett estimat på turismens andel av omsättningen på branschnivå.

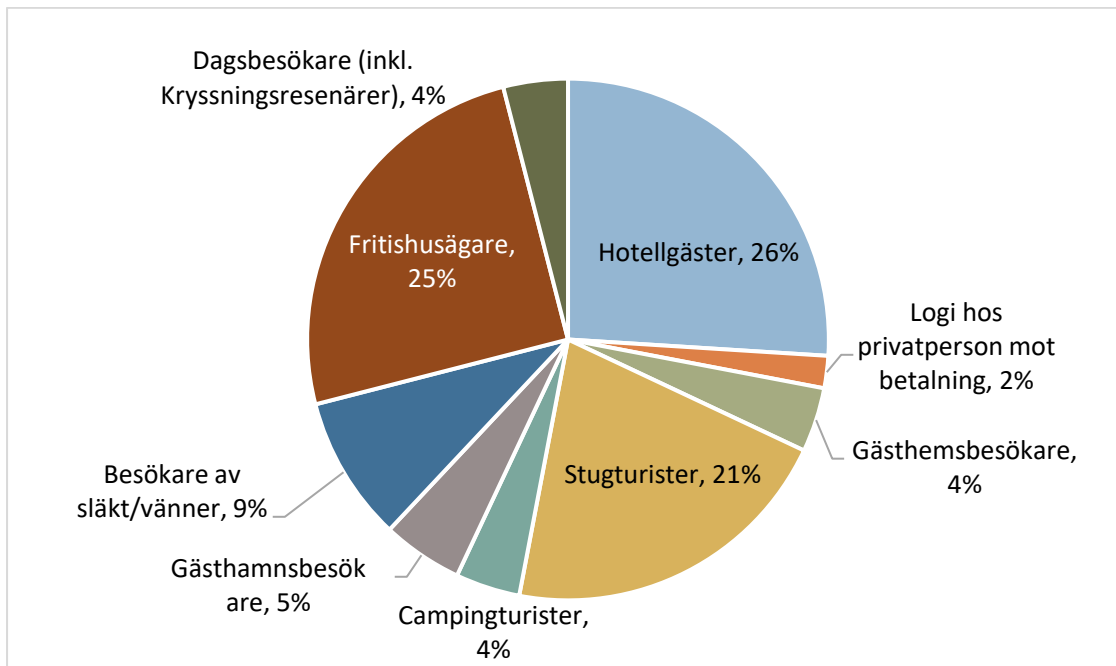
Enkäten som ÅSUB skickar till åländska hushåll samlar information kring antalet turister som bott hos släkt och vänner eller hyrt logi av en privatperson. Den officiella inkvarteringsstatistiken redogör inte för denna typ av inkvartering. Vidare frågar enkäten om uppgifter angående ålänningars resor utanför Åland för att kunna avgöra ålänningarnas andel av totala antalet inresande till Åland.

Tanken med utgifts- och inkomstundersökningarna är att deras resultat ska komma så nära varandra att turismens samhällsekonomiska betydelse med relativt stor noggrannhet kan fastställas. I ÅSUB:s tidigare undersökningar har man uppnått näraliggande resultat mellan metoderna men den senaste studien år 2018 visar en större skillnad mellan utgifts- och inkomstundersökningarna. ÅSUB anser att utgiftsundersökningen bättre representerar verkligheten, bland annat då företagen kan antas ha underskattat sina inkomster från turister.

Turisternas landskonsumtion uppskattas vara 104,5 miljoner euro, enligt utgiftsundersökningen. Detta baserar sig på den genomsnittliga dygnskonsumtionen per turistgrupp gånger antalet övernattningar för respektive antalet anlända turister enligt turiststatistiken och ÅSUB:s uppskattningar.

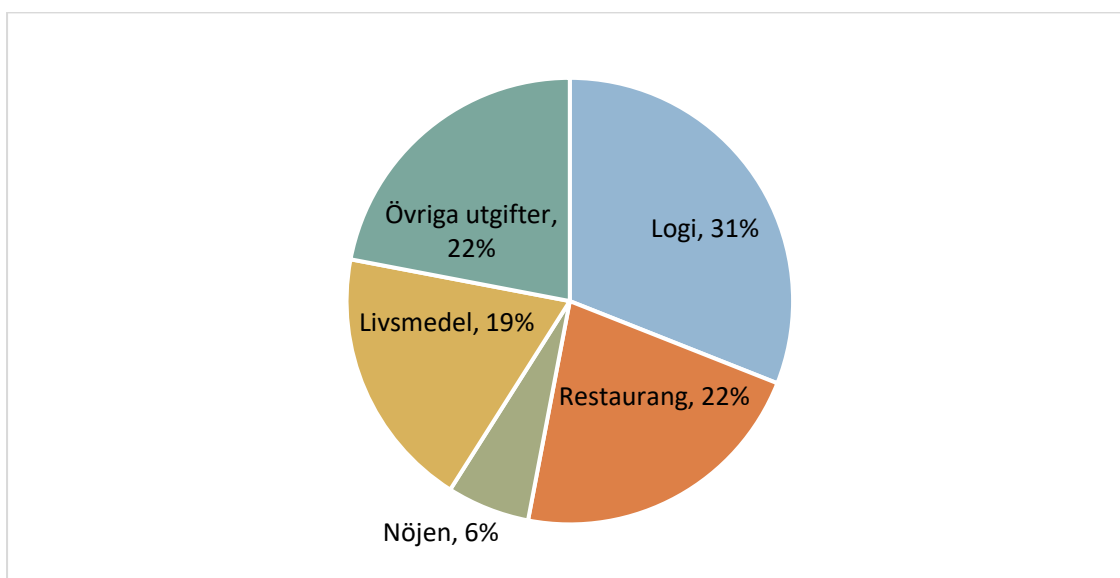
Fritidshusägare klassificeras som en turistgrupp i undersökningen och tillsammans med hotellgästerna utgör dessa två grupper hälften av konsumtionen, detta illustreras i figur 6.

Figur 7. Turistgruppernas landkonsumtion på Åland 2018 enligt deras inkvarteringsform²³

Figur 8 åskådliggör landkonsumtionen på basen utgiftsposter med logi som den största enskilda utgiftsposten för turister.

Figur 8. Turisternas landkonsumtion på Åland 2018 efter utgiftspost²⁴

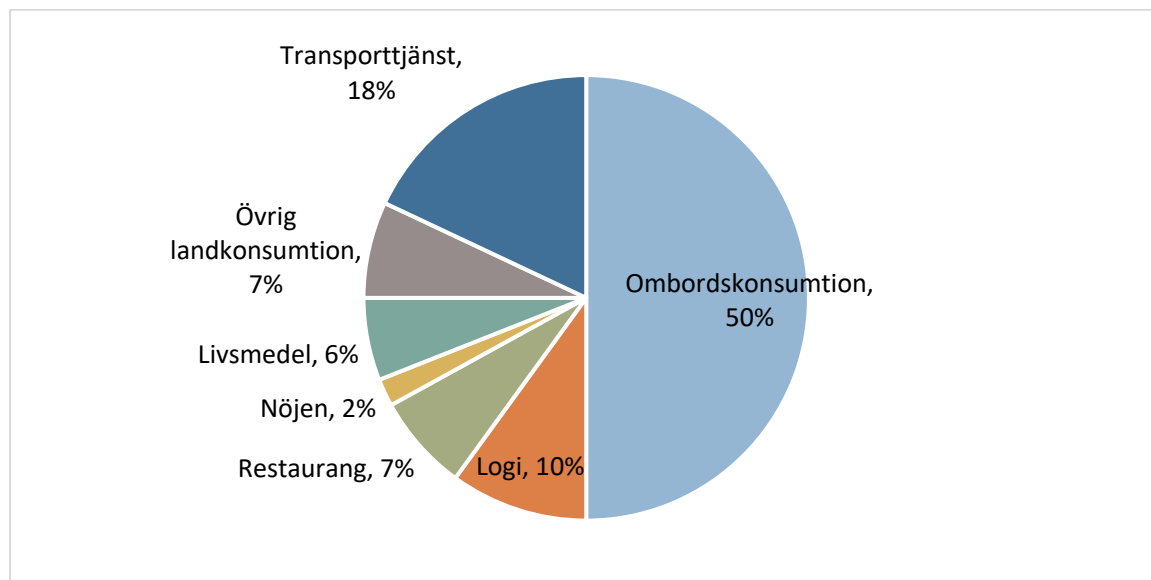

²³ ÅSUB

²⁴ ÅSUB

Då man adderar turisternas utgifter för transporttjänsten och inköpen ombord på Ålands ägda färjor och fartyg uppskattas totala turistinkomsten till 326,6 miljoner euro. Det bör poängteras att turisterna intervjuats på Åland och har således uppskattat sin konsumtion under hemresan, ombordspenderingen bygger alltså på grova uppskattningar.

Figur 9. Turisternas landkonsumtion på Åland och utgifter för resorna till och från Åland åländska färjor och fartyg 2018²⁵

Turismens ekonomiska betydelse är fullständigt beroende av definitionen på turism. Inom nationalräkenskaperna definieras landturism som turisternas direkta konsumtion på Åland samt ålänningarnas köp av resetjänster från tex. åländska resebyråer. ÅSUB använder det samlade resultatet från sin undersökning och tillämpar det på nationalräkenskaperna vilket ger en uppskattning på ca. 2,9% för landturismens andel av Ålands BNP²⁶, 35 miljoner euro år 2018.

Den vidaste definitionen av turism, som utöver det ovannämnda inkluderar de åländska företagens turistinkomster utanför Åland och åländska passagerarrederiers totala försäljning till turister, ger en uppskattning på 18,4% för turismens andel av Ålands BNP, 220 miljoner euro år 2018.

Sysselsättningseffekt

Turismen har en markant sysselsättande effekt på Åland. I sin analys tar ÅSUB ställning till sysselsättningseffekten för åländska företag och beaktar inte arbetsplatser som skapas inom till exempel svenska rederier eller i Finlands (fastlandets) näringsliv. Analysen beaktar dock den sysselsättning som åländska rederier skapar för sjömän bosatta i övriga Finland.

²⁵ ÅSUB

²⁶ BNP till baspris (inklusive offentlig verksamhet och icke-vinstsyftande verksamhet)

Då analysen bygger på information från de åländska företagen är uppskattningarna för den sysselsättande effekten begränsade till den privata sektorn.

Turismens sysselsättande effekt på branschnivå antas motsvara turismens andel av inkomsterna och bygger på ÅSUB:s inkomstanalys, som år 2018 delvis korrigerats för att närmare motsvara utgiftsanalysens nivå.

Figur 10. Turismens sysselsättningseffekter per bransch inom privata sektorn enligt sysselsättningssituationen 31.12.2018 och hela året 2018²⁷

Bransch	Arbetsplatser	Arbetsplatser	Arbetsplatser	Arbetsplatser	Arbetsplatser	Arbetsplatser	Arbetsplatser
	inom privata sektorn	inom landturismen	inom turismen totalt	inom privata sektorn 2018 ²	inom landturismen	inom turismen	
Jord- o skogsbruk, fiske	507	11	11	883	18	18	
Jord- o skogsbruk, jakt	446	11	11	778	18	18	
Fiske o vattenbruk	60	0	0	105	0	0	
Förlagsverksamhet, grafisk produktion	84	0	0	98	0	0	
Energi, vattenförsörjning o avfallshantering	125	0	0	211	1	1	
Byggverksamhet	954	4	4	1 538	7	7	
Partihandel, handel o rep. av motorfordon	609	38	38	725	45	45	
Handel o reparation av motorfordon	232	36	36	276	42	42	
Parti- o agenturhandel, ej motorfordon	377	2	2	448	2	2	
Detaljhandel	720	64	64	856	76	76	
Hotell- o restaurangverksamhet	571	408	408	812	580	580	
Landtransport	222	5	5	330	8	8	
Sjötransport	2 114	77	1 745	3 144	115	2 595	
Stödtjänster till transport etc.	117	9	10	163	12	14	
Post- o telekommunikationer	170	2	2	253	2	2	
Finansförmedling, bankverksamhet	400	0	0	386	0	0	
Rekreations-, kultur o sportverksamhet	439	12	29	578	16	38	
Andra företagstjänster o annan service	910	29	29	898	24	24	
nan serviceverksamhet (Inkl hälso- o sjukvård)	435	22	22	312	15	15	
Andra företagstjänster	474	7	7	586	9	9	
Livsmedelsindustri	311	7	7	370	8	8	
Antal sysselsatta inom turismen		665	2 350		912	3 417	
Sysselsatta inom privata sektorn totalt	10 219			13 571			
		6,5 %	23,0 %		6,7 %	25,2 %	

Källor: ¹ Sysselsättningsstatistik - inom området arbetande ÅSUB (2016) och ² bearbetning av regionalräkenskapernas uppgifter, Statistikcentralen
Anmärkning: Sysselsättningen är estimerad på basen av 2016-års statistik och framskrivningar med hjälp av ÅSUBs arbetskraftsbarometerstudier.
Källa: ÅSUB

Tabellen presenterar privata sektorns totala antal arbetsplatser på branschnivå i slutet av år 2018 samt sysselsättningen enligt den snävaste definitionen av landturism och den vidaste definitionen av turismen. Skillnaden i sysselsättning mellan de olika definitionerna utgörs framförallt av sjötransportens signifikanta inverkan i form av arbetsplatser.

Turismen är starkt säsongsbetonat och tabellen tar också i beaktande variationer i sysselsättningen under hela året, som baserar sig på regionalräkenskapernas sysselsättningsuppgifter. Då säsongsarbetskraften inkluderas ökar privata sektorns arbetsplatser från 10 200 till 13 600.

²⁷ ÅSUB

EGENTLIGA FINLAND

Det finns inte i dagläget tillgänglig, heltäckande statistik för besöksnäringen utanför fast vägförbindelse i Egentliga Finland. Ingen av kommunerna som kontaktades kunde hänvisa till uppgifter om besökare, övernattningar, omsättning eller annat från skärgården. Gustavs kommun konstaterade att dom skickat förfrågan angående besöksuppgifter till företagare som ansvarat för verksamheten på några större öar i området, utan att ha fått svar.

Existerande utredningar

Forskarna Ari Karppinen och Saku Vähäsantanen har ansvarat för utvecklingen av den numeriska besöksnäringensmodellen ALMAnum, som uppskattar besöksnäringens ekonomiska betydelse i Egentliga Finland. Modellen ger en överblick angående turismens ekonomiska betydelse på kommunalnivå i form av direkta inkomster (€) och antalet årsverken under ett år. På landskapsnivå uppskattar modellen även turismens multiplikatoreffekter. Modellen och uppskattningarna tillåter dock inte för en granskning av besöksnäring utanför fast vägförbindelse.²⁸

Forststyrelsens utredning från 2005, som baserar sig på en Pro gradu avhandling, kvantifierar de regionalekonomiska effekterna av naturturismen i Skärgårdshavets nationalpark för år 2003. Geografiskt är studien alltså begränsad till ytterskärgården öster om Kökar, söder om Nagu, Korpo och Houtskär och väster om Dragsfjärd. Studien bygger på den nordiska modellen, dvs. en motsvarande metodik med utgifts- och inkomstanalyser som tex. ÅSUB tillämpar på Åland. Den största utmaningen för utgiftsanalysen var att avgöra antalet besökare, som alltså inte inbegriper alla besökare på området, utan endast de besökare som särskilt kommit p.g.a. nationalparkens image eller just för att besöka nationalparken. Området besöks av en massa privatbåtar som inte lockats dit först och främst av själva nationalparken.²⁹

Utredningen presenterar uppskattningar på naturturismens direkta, indirekta och ledda inkomst- och sysselsättningseffekter samt löne- och skatteintäkter för kommunerna Dragsfjärd, Houtskär, Korpo, Nagu och Pargas. På regionnivå konkluderar utredningen att det är framför allt Nagu och Dragsfjärd som drar den största nyttan av naturturismen i nationalparken.³⁰

²⁸ Karppinen, Vähäsantanen (2019)

²⁹ Berghäll (2005)

³⁰ Berghäll (2005)

Antalet besökare och konsumtion

Tillgänglig statistik och utredningar tillåter inte för en helhetsbild angående antalet besökare i Egentliga Finlands skärgård. År 2019 uppskattas antalet besökare i Skärgårdshavets nationalpark ha varit 72 000.³¹ Utöver denna uppskattning har Forststyrelsen även år 2019 utfört en mer detaljerad undersökning för besökare i området.³²

I undersökningen samlades information via intervjuer med besökare och frågeformulär under sommaren 2019. Frågeformulär fanns tillgängliga i postlådor på områdets öar.

Undersökningen är baserad på totalt 550 svar som samlades från följande ställen: Berghamn, Bodö, Björkö, Dalskär, Högland, Jungfruskär, Jurmo, Konungskär, Sandö, Stora Hästö och Örö.

Undersökningens centrala resultat:

- 82% anlände i sällskap på 2–5 personer
- 4% reste ensam
- 84% övernattade på området (Skärgårdshavets nationalpark)
 - Totalvisiten för besökare som övernattade i nationalparken varande i medeltal 4,3 dygn
 - 73% övernattade i egen båt (i medeltal 5 nätter)
- 91% övernattade på området eller i närområdet
 - Totalvisiten för dessa varade i medeltal 8,4 dygn (nationalparken + närområdet)
- 70% som övernattade i närområdet övernattade i egen båt, i medeltal 4 nätter
- 36% anlände med segelbåt, 34% med motorbåt, 16% med förbindelsebåt (reittivene) och resten med bland annat kanot, kajak och roddbåt

- **Konsumtion**
 - I medeltal använde besökarna i skärgårdens nationalpark och närområdet 117€ per visit
 - Inhemska besökare i medeltal 123€, utländska 86€, och lokala 33€ per visit
 - I medeltal konsumerade besökarna enligt följande:
 - Bensinstationer: 36€
 - Mat- och detaljhandel: 28€
 - Café och restauranger: 24€
 - Övernattning: 19€
 - Största inkomsteffekterna för lokalekonomin utgörs av inköp från mat- och detaljhandel, café och restauranger, samt övernattning

³¹ Forststyrelsen

³² Forststyrelsen (2019)

- Besöksnäringens årliga inverkan för den regionala ekonomin uppskattas enligt följande:
 - Totala inkomsteffekt: 7 miljoner €
 - Årsverken: 59
- Totala regionala inkomsteffekten består av de direkta och indirekta effekter som uppstår i nationalparken och närområdet på basen av besökarnas konsumtion³³

Det bör poängteras att nationalparken ingalunda inbegriper hela Egentliga Finlands skärgård. Som ett konkret exempel är ett flertal av rutterna i tabellen nedan utanför nationalparken, utöver detta kan vissa av de s.k. huvudöarna, Nagu, Korpo, Houtskär samt skärgårdarna norr om dessa antas ha ett flertal besökare som anländer med egen båt eller bil samt allmänna forskaffningsmedel, framförallt buss. Vad det totala antalet besökare för exempelvis ovan nämnda områden samt vad besökarnas konsumtionsbeteende är utgör centrala mörkertal.

Tabell 6. Skärgårdens förbindelsetrafik i Egentliga Finland, antalet passagerare år 2017³⁴

Rutt	Passagerare totalt	gratis	avgift
Hitisrutten	11 386		
Houtskärrutten och Iniö tilläggsrutt	10 342		
Korporutten	3 104		
Nagu södra och tvärgående rutten	4 752		
Nagu norra rutt	11 391		
Pargasrutten	20 600		
Lilla ringvägen (Nagu-Själö-Hanka)	22 922	1 683	21 239
Rimitorutten	14 977		
Skärgårdens ringväg (Houtskär-Iniö)	19 020		
Utörutten	28 184		
Velkuarutten	14 171		
TOTALT	160 849		

Effekter på välmående

Forststyrelsens undersökning (2019) tog även ställning till de hälso- och välmåendeeffekter som turisterna upplever att de får i samband med sitt besök i nationalparken. Besökarna ombads värdera sitt besök i pengabelopp. Som jämförelse användes pengabelopp för andra hälso- och välmåendeframkallande aktiviteter som exempelvis besök på gym (5€)

³³ Forststyrelsen (2019)

³⁴ NTM centralen

och utlandsresa (3000€). I medeltal gav turisterna ett värde på 968€ för sitt besök i nationalparken.

Utöver detta tog undersökningens deltagare ställning till i vilken mån besöket i nationalparken inverkat på deras allmänna hälsotillstånd samt deras sociala, psykiska och fysiska välmående. På basen av en skala mellan 1 och 5 uppgav besökarna följande:

- Den psykiska hälsan har förbättrats: 4,60
- Den sociala hälsan har förbättrats: 4,39
- Den fysiska hälsan har förbättrats: 4,17³⁵

Utredningen kring skärgårdens inverkan på välmående är mycket intressant framförallt med tanke på att kvantifierade värden presenteras. I en viss mån kan man anta att besökare upplever motsvarande effekter oavsett vilken del av skärgården de besöker, speciellt visavi det sistnämnda, det vill säga den positiva inverkan på besökarens allmänna hälsotillstånd samt sociala, psykiska och fysiska välmående.

NYLAND

Alla Nyländska skärgårdskommuner kontaktades, endast Sjundeå kommun har inte nåtts. Ingen av de kontaktade kände till eventuell statistik över turismen i respektive skärgård. Vidare kunde ingen heller hänvisa till eventuella andra studier eller utredningar där man granskat besöksnäringen i skärgården.³⁶

Antalet besökare och konsumtion

Vissa kommunrepresentanter kunde uppge estimat på besökare per enstaka mer populära öar eller skärgårdstrafik (vattenbussar). Fastän kommunerna i vissa fall försöker samla in information kring besöksnäringen, framför allt antalet besökare på enskilda öar verkar företagarna som ansvarar för transporter eller drivandet av verksamhet på själva ön, exempelvis inkvartering, mer sällan bemöda sig att ge ut uppgifter.

Helsingfors samlar inte konsoliderat information angående besökare på alla öar. Kontakt med flera olika personer kring detta ämne resulterade i följande information; Rönnskär antalet besökare: 43 523, Fagerö antalet besökare: 3 566, Sveaborg antalet besökare: ~1 miljon.³⁷ Vidare finns det inte heller någon samlad statistik för eventuell inkvartering på öarna i Helsingfors skärgård. Samma gäller båtnätter i gästhamnar. I vissa kontrakt med företagare nämner Helsingfors stad skilt att företagaren binder sig att uppge statistik för

³⁵ Forststyrelsen (2019)

³⁶ Lilian Järvinen (Lovisa), Tanja Peisala (Borgå), Elina Dureault (Sibbo), Jukka Punamäki, Minna Perttula, Milla Öystilä, Tapio Rossi, Pekka Mustonen (Helsingfors), Paula Greus (Esbo), Susanna Järvenpää (Kyrkslätt) Kristoffer Nöjd (Ingå), Barbara Rehnström (Raseborg), Jon Lindström (Hangö)

³⁷ Tapio Rossi, Milla Öystilä (Helsingfors)

vissa nyckeltal, som exempelvis antalet transporter. Tyvärr är detta något som företagen så gott som alltid nonchalerar.³⁸

Esbo kan endast hänvisa till antalet personer som åkt vattenbuss med HRT (Helsingforsregionens trafik), som var 41 500 år 2019.

I Lovisa uppskattas 20 000 personer besöka sjöfästningen Svartholm årligen, varav 1 500 med turbot och övriga med egna båtar.³⁹

Forststyrelsen estimerar antalet besökare i Ekenäs skärgårds nationalpark vara 51 800, år 2019. Detta består främst av besökare på Jussarö och Rödjan.⁴⁰

Forststyrelsen har utfört en delvis motsvarande enkätbaserad undersökning angående besöksnäringen i Ekenäs skärgårds nationalpark som Skärgårdshavets nationalpark. Dock är undersökningen i Ekenäs skärgårds nationalparks fall rätt så gammal, från år 2012. Resultaten baserar sig på enkätsvar från 141 personer.⁴¹

Undersökningens centrala resultat:

- 73% av svararna övernattade i parken, klara majoriteten av dessa i egen båt
- Övernattarna vistades i medeltal 3 dygn i parken
- Dagbesökarna (27%) vistades i medeltal 4 timmar
- Medellängden på besöket i parken och i dess närområde var 5 dygn för övernattarna
- Merparten av besökarna kom till parken i sällskap på 2–5 personer
- Populäraste besöksmålen var Jussarö, Rödjan (Älgö), Modermagan och Fladalandet

- **Ekonomisk effekt**
 - Besöksnäringens årliga inverkan för den regionala ekonomin uppskattas enligt följande:
 - Totala inkomsteffekt: 2,5 miljoner €
 - Årsverken: 31
 - Totala regionala inkomsteffekten består av de direkta och indirekta effekter som uppstår i nationalparken och närområdet på basen av besökarnas konsumtion
 - Till siffran räknas bland annat mat- och bensinuppköp, souvenirer, eventuella hamn- eller hotellavgifter och andra servicetjänster i nationalparken och närområdet.

³⁸ Tapio Rossi (Helsingfors)

³⁹ Lilian Järvinen (Lovisa)

⁴⁰ Forststyrelsen

⁴¹ Weckman (2013)

År 2012 uppskattades besöksantalet för området vara 41 500⁴², detta är avsevärt mindre än uppskattningen för år 2019 (51 800). På basen av detta kan totala inkomsteffekten för år 2019 antas vara större, ifall konsumtionsbeteendet inte klart sjunkit under de senaste sju åren.

Precis som i Egentliga Finlands fall utgör nationalparker endast en del av helheten för Nyland. Tabellen nedan presenterar NTM stödda förbindelsetrafiken som äger rum i Nyland, samtliga sker utanför Ekenäs skärgårds nationalpark. Transporter och mängden turister som besöker öarna söder om Helsingfors faller i en egen kategori med tanke på antalet passagerare. Utöver detta utgör det redan tidigare identifierade problemet med heltäckande statistik för privatbåtar och gästhamnar ett klart mörkertal.

Tabell 7. Skärgårdens förbindelsetrafik i Nyland, antalet passagerare år 2017⁴³

Rutt	totalt	gratis	avgift
Ingå skärgård	432		
Borgårutten	14 000		
Raseborg skärgård	840	718	122
Sibbo skärgård	5 036	3 087	1 949
TOTALT	20 308	3 805	2 071

KYMMENEDALEN

Landskapets samtliga skärgårdskommuner kontaktades (Kotka, Fredrikshamn, Pyttis och Vederlax). Ingen av kommunerna hade närmare uppgifter angående skärgårdsturismen eller kunde hänvisa till relevanta tidigare utredningar med fokus på skärgården.⁴⁴

Antalet besökare och konsumtion

I områdets ytterskärgård är det främst Fagerö som lockar turister och sommarboende. På ön finns gästhamn och uthyrningsstugor, men emedan det är olika privatpersoner som hyr stugorna och driver gästhamnen, samlar kommunen inte dessa uppgifter. Pyttis har begärt uppgifter om övernattningar i gästhamnen på Fagerö, utan att ha fått svar.⁴⁵

Enligt Forststyrelsen hade Östra finska vikens nationalpark 17 400 besökare år 2019.⁴⁶ Även för denna nationalpark har Forststyrelsen gjort en enkätbaserad undersökning angående besöksnäringen. Undersökningen gjordes år 2012 med svar från 273 besökare.⁴⁷

Undersökningens centrala resultat:

⁴² Weckman (2013)

⁴³ NTM centralen

⁴⁴ Pauliina Sakki (Pyttis kommun), Kati Paasi (Kotka-Fredrikshamn), Anu-Leena Lintunen (Vederlax)

⁴⁵ Pauliina Sakki (Pyttis kommun)

⁴⁶ Forststyrelsen

⁴⁷ Sutela (2013)

- 51% övernattade i nationalparken, av dessa övernattade:
 - 51% i egen båt
 - 38% i tält eller lav
 - 11% i stugor
- Övernattarna vistades i medeltal 2,7 dygn på området
- Dagsbesökarna vistades i medeltal 3,5 timmar
- Ulko-Tammio var det klart populäraste besöksmålet
- 70% av besökarna kom till nationalparken i sällskap på 2–5 personer
- Av besökarna var 58% inhemska turister, 40% lokalbor och 2% utlänningar
- Fördelning av transportmedel för ankomst till parken:
 - Motorbåt 36%
 - Segelbåt 13%
 - Förbindelsebåt 22%
 - Beställd båt-transport 14%
 - Kryssning 8%
 - Andra 7%
- **Ekonomisk effekt**
 - Besökarna använde i genomsnitt 54 euro per besök i nationalparken och dess närområden
 - Övernattarna 78€
 - Dagsbesökarna 22€
 - Besöksnäringens årliga inverkan för den regionala ekonomin uppskattas enligt följande:
 - Totala inkomsteffekt: 650 000 €
 - Årsverken: 8
 - Största inkomsteffekterna för lokalekonomin utgörs café och restauranger (32%), som också således har den största anställande effekten med 2 årsverken⁴⁸

År 2012 hade nationalparken 14 400 besökare⁴⁹, det vill säga mindre än år 2019 (17 400) och således kan ekonomiska effekterna antas ha varit större år 2019, ifall konsumtionsbeteendet inte markant sjunkit under de senaste sju åren.

Vissa av de ställen som förbindelsefartyget på Kotka-Pyttis rutt (tabell 8) besöker ligger utanför nationalparken, dock kan man anta att dessa klassificeras höra till nationalparkens närområde (har inte kunnat bekräftas).

⁴⁸ Sutela (2013)

⁴⁹ Ibid.

Tabell 8. Skärgårdens förbindelsetrafik i Kymmenedalen, antalet passagerare år 2017⁵⁰

Rutt	totalt
Kotka-Pyttis rutt	32 179

Förbindelsebåten från Kotka som besöker Fagerö, Kuutsalo, Kirkonmaa och Haapasaari hade 32 179 passagerare år 2017.

Med tanke på att skärgården i Kymmenedalen geografiskt sätt är klart mindre jämfört med Nylands- för att inte tala om Egentliga Finlands skärgård kan man anta att utredningens resultat och ekonomiska effekter är närmare ett sammansatt värde för besöksnäringen som helhet i området, då man jämför med hur väl undersökningarna för dom två andra nationalparkerna lyckas beakta hela landskapets besöksnäring.

De klara bristerna i tillgänglig statistik och utredningar speciellt för egentliga Finland och Nyland innebär att det inom ramen för denna rapport inte kan presenteras ett estimat (grov överslagsräkning) på besöksnäringens värde för NSS verksamhetsområde i Finland, med Åland som undantag.

Det finns ingen kännedom eller estimat på antalet besökare för centrala områden som exempelvis Nagu, Korpo, Houtskär, hela skärgården norr om dessa, eller för största delen av besöksställena i Nyland. Statistiken för nationalparkerna (Forststyrelsen) anses inte möjliggöra eller utgöra en grund för välmotiverade uppskattningar visavi antalet besökare för övriga områden, framför allt inte med tanke på landturismen, exempelvis besökare på huvudöarna Nagu, Korpo, Houtskär. På samma sätt tillåter inte Forststyrelsens uppskattningar på konsumtionsbeteende för nationalparkerna antaganden om hur besökare konsumerar på övriga områden.

⁵⁰ NTM centralen

KÄLLOR

Berghäll, Jonna (2005) Saaristomeren kansallispuiston luontomatkailun aluetaloudelliset vaikutukset 2003, Forststyrelsen

Forststyrelsen

<https://www.metsa.fi/kansallispuistoittain>
SAARISTOMEREN KANSALLISPUISTO, Kävijätutkimus 2019 Tiivistelmä

NTM centralen

<http://www.ely-keskus.fi/sv/web/ely/tilastot>
http://www.ely-keskus.fi/sv/web/ely/saaristoliikenne;jsessionid=DA35757479B630A31E0FE93D56C3FB4?p_p_id=122_INSTANCE_aluevalinta&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_r_p_564233524_resetCur=true&p_r_p_564233524_categoryId=14405

Statistikcentralen

https://www.tilastokeskus.fi/meta/til/matk_sv.html
https://www.stat.fi/til/matp/matp_2018-05-18_uut_001.html

Suomen Vierassatamat Oy, Timo Jokinen (2020)

Sutela (2013), Besökarundersökning i Östra Finska vikens nationalpark 2012, Forststyrelsen

Visit Finland

<http://visitfinland.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/VisitFinland>
http://visitfinland.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/VisitFinland/VisitFinland__Majoitustilastot/visitfinland_matk_pxt_116w.px/

Weckman (2013), Besökarundersökning i Ekenäs skärgårds nationalpark 2012, Forststyrelsen

ÅSUB

https://www.asub.ax/sites/www.asub.ax/files/statistics/inresande_till_aland_2019.pdf
https://pxweb.asub.ax/PXWeb/pxweb/sv/Statistik/Statistik__TU/TU002.px/table/tableViewLayout1/?rxid=3a7813b4-d89d-4c67-aca3-d6ca6d6bceef
https://www.asub.ax/sites/www.asub.ax/files/statistics/inresande_till_aland_2019.pdf
https://www.asub.ax/sites/www.asub.ax/files/statistics/gasthamnar_2019_0.pdf
https://www.asub.ax/sites/www.asub.ax/files/statistics/hotellinkvartering_december_2019.pdf
https://www.asub.ax/sites/www.asub.ax/files/statistics/turiststatistik_18.pdf
https://www.asub.ax/sites/www.asub.ax/files/statistics/turiststatistik_17.pdf
Turismens samhällsekonomiska betydelse för Åland 2018, Rapport 2019:2